

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-02-07

Vår referens

Ilona Holmgren
Verksamhetscontroller
ilona.holmgren@malmo.se

Motion Carin Gustafsson (V) och Anfal Mahdi (V) om att införa fri ledsagning och ledsagarservice STK-2024-588

Sammanfattning

Carin Gustafsson (V) och Anfal Mahdi (V) föreslår i en motion för kommunfullmäktige att Malmö stad på prov ska införa fri ledsagning och ledsagarservice för Malmöbor som är berättigade insatserna. Motionärerna föreslår införande enligt "Laholm-modellen".

I ärendet har hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden lämnat yttrande.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige avslår motion från Carin Gustafsson (V) och Anfal Mahdi (V) om att Malmö stad på prov inför fri ledsagning och ledsagarservice för Malmöbor som är berättigade insatserna.

Beslutsunderlag

- Motion Carin Gustafsson (V) och Anfal Mahdi (V) om att införa fri ledsagning och ledsagarservice
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 250120 Motion Carin Gustafsson (V) och Anfal Mahdi (V) om att införa fri ledsagning och ledsagarservice
- Funktionsstödsnämnden beslut 240826 § 78 muntlig Reservation (V)
- Remissvar funktionsstödsnämnden
- Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden beslut 240828 § 78 muntlig Reservation (V)
- Remissvar hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-02-10

Kommunstyrelsen 2025-03-05

Kommunfullmäktige 2025-03-27

Beslutet skickas till

Carin Gustafsson (V)

Anfal Mahdi (V)

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Funktionsstödsnämnden

Stadskontoret, Ekonomiavdelningen

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Carin Gustafsson (V) och Anfal Mahdi (V) har lämnat en motion. De föreslår att kommunfullmäktige i Malmö stad inför fri ledsagning och ledsagarservice på prov för Malmöbor som är berättigade till insatserna. De föreslår införande enligt "Laholm-modellen", för att sedan utvärdera försöket och dra lärdomar inför ett permanent införande.

Motionärerna skriver att ledsagarservice enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS och ledsagning enligt socialtjänstlagen (2001:453), SoL är viktiga insatser som behöver vara flexibla. I vissa fall en helt avgörande och nödvändig insats för att kunna forma sitt liv och leva som alla andra. De menar att insatsen ibland upplevs administrativt svår och byråkratisk för användaren. De anser att Malmöbor kan ha svårt att få beviljat insatsen i den utsträckning som önskas.

Insatsen ledsagning enligt lag

Begreppet ledsagning innebär enligt Socialstyrelsen en individuellt inriktad insats i form av följeslagare ute i samhället för personer med funktionsnedsättning. De biståndsbedömda insatserna kan beviljas utifrån två lagrum. Insatsen ledsagarservice framgår av 9 § 3 LSS. Insatser enligt LSS är enligt lagen avgiftsfria (med vissa undantag i LSS 18 – 20 §§). Ledsagning beviljas enligt 4 kap. 1 § SoL. Insatser inom SoL kan vara förenade med avgifter.

Utredningar relaterade till ledsagning

Socialstyrelsen har på uppdrag av regeringen kartlagt och analyserat insatsen ledsagning (S2022/04549), med särskilt fokus på synskadade och blinda. Riksdagen beslutade den 12 juni 2024 att se över förutsättningarna för avgiftsfri ledsagning för blinda och synskadade och att reglera ledsagning i en särskild lag.

Förslag till ny socialtjänstlag presenterades av socialtjänstministern den 2 juli 2024. Riksdagen beslutar om propositionen i november 2024 och den nya socialtjänstlagen

föreslås träda i kraft 1 juli 2025. Lagen betonar bland annat förebyggande insatser, att socialtjänsten ska vara tillgänglig för de som behöver stöd och att byråkratin ska minska. Insatser ska även kunna erbjudas utan individuell behovsprövning.

Remissinstanser

Nedan sammanfattas i korthet nämndernas yttranden.

Funktionsstödsnämnden

Nämnden ser positivt på intentionerna i motionen att öka tillgängligheten och flexibiliteten i insatsen ledsagning. Funktionsstödsnämnden föreslår dock kommunfullmäktige att avslå motionärernas förslag med anledning av de synpunkter som nämnden lyfter i yttrandet.

Yttrandet beskriver närmare Laholm-modellen, en modell för friare ledsagning som Laholms kommun tog fram i samband med projektet ”Förändra Radikalt” år 2013–2015. Projektet anordnades av dåvarande Sveriges kommuner och regioner (SKR) och finansierades av VINNOVA för att stärka innovationskraften i kommunerna. Insatsen ledsagarservice var vid tiden präglad av stort missnöje från de som beviljats insatsen och uppfattades som oflexibel. Före projektet beviljades ledsagarservice med fasta ramar gällande beviljad tid och form av aktivitet. I projektet ingick ett tiotal (av cirka 60) brukare med insatsen ledsagning. Den biståndsbedömda insatsen ledsagning, släpptes fri för brukare i projektet, att använda upp till 10 timmar per dag.

Efter avslutat projekt beviljas den friare formen av ledsagning inom LSS till de som bor i ordinärt boende i kommunen. I den enskildes beslut i Laholms kommun framgår tydligt målet med den individuellt utformade insatsen. I bostad med särskild service (gruppbostad eller servicebostad) LSS ingår stöd vid enskilda aktiviteter som en del i boendet. Dessa beslut om ledsagarservice inräknas inte i den friare formen och anges därför med både målsättning och antal timmar.

Funktionsstödsnämnden redogör för andra kommuner som utrett frågan men som efter bedömda risker inte infört Laholm-modellen.

Inom funktionsstödsnämndens ansvarsområde beviljas ledsagarservice enligt SoL och LSS, antalet brukare med insatsen ledsagarservice är cirka 450–480 individer.

Nämnden bedömer flera stora risker med att införa Laholm-modellen, bland annat när det gäller möjligheten att motverka fusk i välfärden och att säkerställa att brukare mottagit stöd utifrån enskildas individuella behov. Nämnden anser inte att modellen skulle gå att införa på ett kostnadsneutralt sätt. Enligt nämndens myndighet sker ansökningarna om utökad ledsagning ofta i samband med förändringar som även kräver annan handläggning. Med fritt nyttjandet av timmar blir en skev fördelning svårare att

upptäcka, vilket kan leda till att skattemedel inte kommer den till gagn som behöver det mest. Nämnden bedömer också risker i förhållandet mellan insatsen och anställda ledsagare med PAN-avtal. Vidare bedömer nämnden en risk i att friare ledsagning skulle kunna användas som ersättning vid avslag på ansökan om personlig assistans.

Funktionsstödsnämnden har inte identifierat missnöje med insatsen men ser fördelar med en mer flexibel modell för ledsagning. Nämnden utvecklar i yttrandet sin inställning och beskriver sitt arbete med ledsagning. De välkomnar även fortsatt utveckling och dialog kring insatsen. Nämnden gör bland annat bedömningen att införandet av den nya socialtjänstlagen kan innebära behov av framtida utredningar gällande insatsen.

Muntliga reservationer (V).

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen om att införa fri ledsagning och ledsagarservice. Detta mot bakgrund av att övriga kommuner som utrett frågan, inklusive Laholm, inte har infört eller rekommenderat att införa fri ledsagning enligt SoL efter att frågan har utretts. Nämnden bedömer att förslaget är inriktat mot LSS. För ledsagning som biståndsbedömts och beviljats enligt socialtjänstlagen så tar Laholms kommun ut en avgift.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden skriver bland annat att de beslutar om insatser enligt SoL, och bedömer att nämnden har en skälig nivå när det gäller att bevilja ledsagning. Besluten tas utifrån individuella behov och insatsen syftar till att upprätthålla en skälig levnadsnivå. Nämnden har kvalificerade ledsagare anställda som arbetar heltid. De erbjuder kostnadsfri ledsagning medan många andra kommuner tar ut avgift för samtliga timmar eller efter visst tak.

Nämnden skriver även om att de erbjuder en rad andra insatser utan behovsbedömning som ska komma i fråga innan beslut om ledsagning, såsom mötesplatser och aktiviteter för seniorer och möjlighet till färdtjänst till och från aktiviteter. Resurserna ska främja en god hälsa, skapa gemenskap och bryta isolering och ska nyttjas först, innan det blir aktuellt med bistånd enligt socialtjänstlagen.

Muntliga reservationer (V).

Stadskontorets förslag

Mot bakgrund av nämndernas yttrande föreslår stadskontoret att motionen avslås.

Ansvariga

Susanna Jakobsson Enhetschef
Anna Westerling Ekonomidirektör
Magdalena Bondeson Sektionschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör